

Bijnens, Gert; Duprez, Cédric

Working Paper

Bedrijven, prijzen en marges

Suggested Citation: Bijnens, Gert; Duprez, Cédric (2023) : Bedrijven, prijzen en marges, Nationale Bank van België, Brussels, <https://www.nbb.be/nl/artikels/bedrijven-prijzen-en-marges>

This Version is available at:

<https://hdl.handle.net/10419/268971>

Standard-Nutzungsbedingungen:

Die Dokumente auf EconStor dürfen zu eigenen wissenschaftlichen Zwecken und zum Privatgebrauch gespeichert und kopiert werden.

Sie dürfen die Dokumente nicht für öffentliche oder kommerzielle Zwecke vervielfältigen, öffentlich ausstellen, öffentlich zugänglich machen, vertreiben oder anderweitig nutzen.

Sofern die Verfasser die Dokumente unter Open-Content-Lizenzen (insbesondere CC-Lizenzen) zur Verfügung gestellt haben sollten, gelten abweichend von diesen Nutzungsbedingungen die in der dort genannten Lizenz gewährten Nutzungsrechte.

Terms of use:

Documents in EconStor may be saved and copied for your personal and scholarly purposes.

You are not to copy documents for public or commercial purposes, to exhibit the documents publicly, to make them publicly available on the internet, or to distribute or otherwise use the documents in public.

If the documents have been made available under an Open Content Licence (especially Creative Commons Licences), you may exercise further usage rights as specified in the indicated licence.

Bedrijven, prijzen en marges

Opgesteld door: Gert Bijmens & Cédric Duprez¹

SAMENVATTING

Tijdens de eerste drie kwartalen van 2022 is de marge van de typische onderneming gedaald. In verreweg de meeste bedrijfstakken lag de marge van het mediaanbedrijf in 2021 nog boven het gemiddelde van 2015-2019. Dit is niet langer het geval. In het algemeen was de daling meer uitgesproken in de verwerkende nijverheid dan in de dienstensector. Er is echter een groot verschil tussen individuele ondernemingen, aangezien de omvang van de kostenstijging en het vermogen om deze door te berekenen in de verkoopprijzen, van bedrijf tot bedrijf verschillen. In tegenstelling tot de marge van de typische onderneming bleef de macro-economische margevoet in 2022 op een hoog niveau. Zoals elke macro-economische indicator wordt die maatstaf immers beïnvloed door een klein aantal zeer grote bedrijven en is deze hierdoor niet noodzakelijk representatief voor alle ondernemingen. Ook hiervoor wordt tegen eind 2022 echter een trendbreuk verwacht.

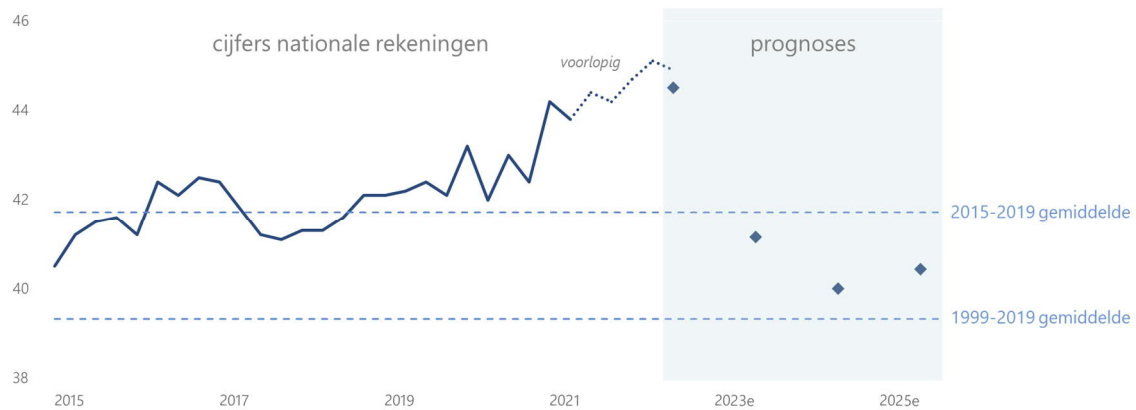
¹ Met dank aan Tomas De Keyser en Emmanuel Dhyne voor hun medewerking.

1. DE MACRO-ECONOMISCHE MARGEVOET VAN DE BEDRIJVEN

1.1. Het verloop van de margevoet

De margevoet van de bedrijven is de laatste jaren gestegen en zal de komende jaren naar verwachting zakken. Figuur 1 geeft de recente ontwikkeling van de margevoet weer. Historisch gezien vertragen of dalen de marges van Belgische ondernemingen gewoonlijk wanneer de loonkosten snel stijgen, omdat deze kostenstijgingen niet volledig in de uiteindelijke verkoopprijzen kunnen worden doorberekend. Hierdoor wijzen de meest recente prognoses op een snelle daling van de winstmarges van het huidige niveau van ongeveer 45% tot ongeveer 41% in 2023, waarna deze zich in de laatste jaren van de prognoseperiode stabiliseren op iets meer dan 40%. Dit betekent dat de totale marges net boven hun voor 1999-2019 geldende langetermijngemiddelde van iets meer dan 39% zullen blijven. Dit is uiteraard afhankelijk van het uitblijven van niet-lineaire reacties bij de prijszetting en van de naleving van de wet inzake concurrentievermogen en werkgelegenheid die de conventionele loonstijgingen aan banden legt.

Figuur 1 – Ontwikkeling van de margevoet van de bedrijven
(bruto-exploitatietoets van de niet-financiële vennootschappen, in procenten van de toegevoegde waarde)

Bron: INR, NBB-berekeningen.

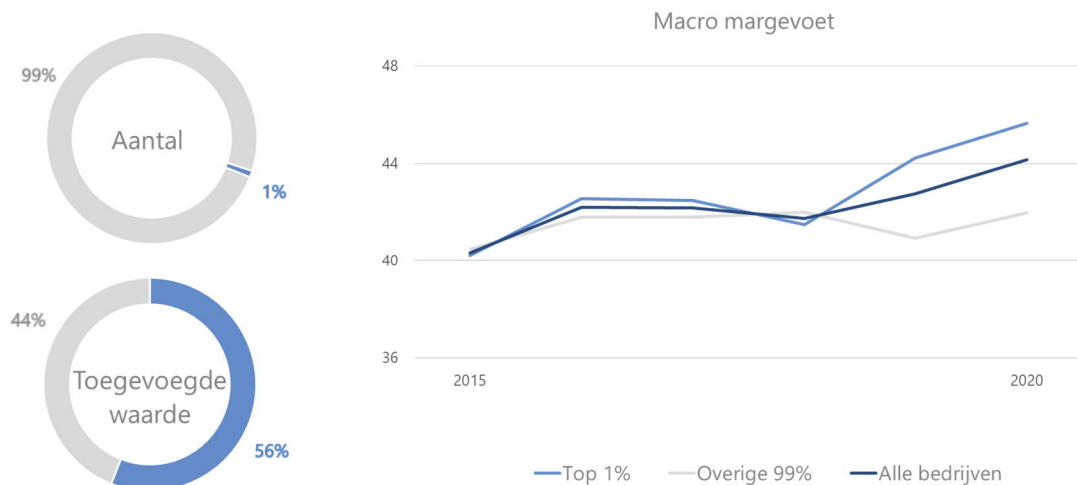
De kosten zijn het afgelopen jaar immers sterk gestegen. De hoger dan verwachte inflatie gedurende heel 2022 was grotendeels het gevolg van de explosieve stijging van de energieprijzen, die ook een sterke impact heeft op de kosten van (energie-intensieve) bedrijven. Ook andere producten ondergingen evenwel forse prijsstijgingen die o.a. samenhangen met de verstoring van hun aanvoerketens. De kerninflatie nam dan ook toe tot 5,2% in november 2022. Als gevolg van de hoge inflatie doen de automatische indexeringsmechanismen voor de lonen bovendien de nominale loonkosten sterk toenemen. Naar verwachting zullen de arbeidskosten per eenheid product over 2022 met om en bij de 6% stijgen. Nadere informatie over de verwachte ontwikkeling van de inflatie en de lonen is te vinden in de [Economische projecties voor België – Najaar 2022](#).

De bedrijven slagen er slechts gedeeltelijk in de gestegen kosten door te berekenen in de verkoopprijzen, wat de marges negatief beïnvloedt. Dit vermogen om kosten aan de klant door te berekenen, is de zogenoemde "pass-through". Deze wordt bepaald door een veelheid van factoren, waaronder marktmacht, concurrentiepeil, winstgevendheid, marginale kosten, verwachte prijsontwikkelingen, kostenimpact op directe concurrenten, elasticiteit van de vraag, enz. Op basis van gegevens uit het verleden weten we dat bedrijven gemiddeld 60% van de kostenstijging op korte termijn kunnen goedmaken via hogere verkoopprijzen. Deze pass-through verschilt sterk tussen de bedrijfstakken en tussen de bedrijven binnen een bepaalde tak. Zonder een volledige doorberekening zullen de marges van de bedrijven zakken.

1.2. De interpretatie van de margevoet

De macro-economische margevoet van bedrijven wordt gemeten via het bruto-exploitatietooverschot. Het bruto-exploitatietooverschot van de niet-financiële vennootschappen is het overschot dat de bedrijfsactiviteiten genereren nadat de productiefactor arbeid is vergoed. Het wordt berekend door van de toegevoegde waarde² de personeelskosten af te trekken. Het bruto-exploitatietooverschot stemt niet overeen met de uiteindelijke winst van de bedrijven, aangezien een aantal kosten (afschrijvingen, belastingen, ...) er niet in vervat zijn. Het is het saldo waarover bedrijven beschikken om kapitaalverschaffers (ofwel de eigen aandeelhouders ofwel externe geldverstrekkers) te vergoeden, belastingen te betalen en hun investeringen geheel of gedeeltelijk te financieren. De macro-economische margevoet van de bedrijven is gelijk aan de verhouding van dit overschot tot de toegevoegde waarde. Hij geeft dus weer welk deel van de gegenereerde toegevoegde waarde aan de productiefactor kapitaal wordt toegewezen.

Figuur 2 – Opsplitsing van de margevoet tussen de grootste 1% bedrijven en de overige bedrijven (bruto-exploitatietooverschot van de niet-financiële vennootschappen, in procenten van de toegevoegde waarde)

Bron: NBB-berekeningen.

Toelichting: De margevoet berekend op basis van de aggregatie van de jaarrekeningen van individuele ondernemingen, lijkt sterk op zijn macro-economisch equivalent met name het bruto-exploitatietooverschot van de niet-financiële ondernemingen als percentage van de toegevoegde waarde. Gemeten voor de bedrijven met een positieve werkgelegenheid en toegevoegde waarde. De top 1% van de bedrijven is berekend aan de hand van de loonmassa.

Het verloop van de macro-economische margevoet wordt echter grotendeels bepaald door een klein aantal zeer grote bedrijven. De grootste 1% bedrijven gemeten aan de hand van de loonsom vertegenwoordigen meer dan de helft van de totale toegevoegde waarde. Het is dus niet verwonderlijk dat het voornamelijk deze ondernemingen zijn die het verloop van de macro-economische margevoet bepalen. Uit Figuur 2 blijkt dat de marges zich in het recente verleden anders ontwikkelden voor de top 1% grootste bedrijven dan voor alle andere ondernemingen. De stijging van de margevoet tussen 2018 en 2020 is dan ook hoofdzakelijk toe te schrijven aan de toename bij deze “superster”-bedrijven. Voor de overige bedrijven bleef de margevoet redelijk constant. De macro-economische margevoet zou dus op een ander peil uitkomen indien de topbedrijven buiten beschouwing worden gelaten en enkel de margevoet van de overige

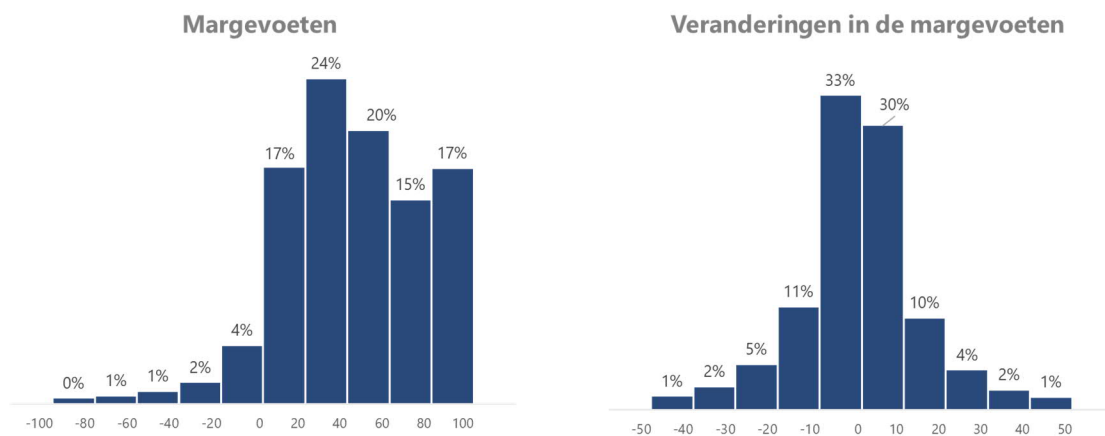
² De toegevoegde waarde wordt berekend als de totale verkopen min de aangekochte goederen en diensten.

ondernemingen in aanmerking zou worden genomen. In 2019 daalde de gemiddelde margevoet van de 99% overige bedrijven zelfs licht, terwijl de totale margevoet steeg.

De bedrijfseconomische resultaten verschillen aanzienlijk tussen de ondernemingen. Hoewel de macro-economische margevoet ongeveer 40% belooft, kan de margevoet van individuele bedrijven hier sterk van afwijken. Figuur 3 (links) toont dat ongeveer een vijfde van de ondernemingen zeer winstgevend is, met margevoeten van boven de 80%. Daartegenover blijkt de margevoet in een groot deel van de ondernemingen lager dan 40% te zijn. Een klein deel van de ondernemingen heeft zelfs een negatieve margevoet. Deze genereren dus niet genoeg toegevoegde waarde om de salarissen te betalen. Figuur 3 (rechts) toont dat er tussen de ondernemingen eveneens een zeer grote diversiteit bestaat in het jaar-op-jaar verloop van de margevoeten.

Figuur 3 – Verdeling van de (verandering in de) margevoeten

(links: percentage bedrijven met een bepaalde margevoet in 2019; rechts: verandering 2018-2019 in het percentage bedrijven met een bepaalde margevoet)

Bron: NBB-berekeningen.

Toelichting: Margevoeten uitgedrukt in procenten van de toegevoegde waarde (links), veranderingen uitgedrukt in procentpunten (rechts).

De macro-economische margevoet is daarom niet noodzakelijk representatief voor de bedrijfseconomische toestand van een groot deel van de ondernemingen. Deze margevoet wordt immers sterk bepaald door een klein aantal bedrijven en geeft niet de onderliggende verschillen tussen bedrijfstakken en bedrijven weer. De margevoeten van Figuur 3 worden berekend voor de bedrijven die jaarrekeningen neerleggen. Hoewel deze niet het volledige universum van de niet-financiële vennootschappen omvatten, weten we niettemin dat de op basis van die populatie berekende marges nauw aansluiten bij de definitieve cijfers van het bruto-exploitatietooverschot uit de nationale rekeningen (zie bijlage 2).³

³ De gepubliceerde voorlopige cijfers van het bruto-exploitatietooverschot zijn (nog) niet gebaseerd op de jaarrekeningen van de bedrijven voor de desbetreffende periode, aangezien de jaarrekeningen dan nog niet beschikbaar zijn.

2. DE MEDIAAN VAN DE MARGE

Dit deel biedt een micro-economische analyse van de marges van de ondernemingen voor de eerste drie kwartalen van 2022. Onze ondernemingspopulatie omvat de Belgische niet-financiële ondernemingen die bezoldigd personeel in dienst hebben,⁴ in alle bedrijfstakken met uitzondering van de niet-marktdiensten (zie bijlage 3 voor een gedetailleerde beschrijving van de ondernemingspopulatie en de gebruikte gegevens).

Momenteel zijn de gegevens voor 2022 nog niet volledig. Daarom is voorzichtigheid geboden bij het trekken van conclusies voor het economisch beleid, hoewel uit diverse tests van de gegevens duidelijk blijkt dat de in deze studie vastgestelde ontwikkelingen solide zijn. Onze methodologie, met name het gebruik van de mediaan (zie hieronder), biedt ook goede garanties voor de stabiliteit van de resultaten doordat ze de aanwezigheid van eventuele extreme waarden (zogenaamde outliers of uitschieters) in de gegevens neutraliseert.

We analyseren de vereenvoudigde brutomarge, uitgedrukt in procenten van de omzet. Dit begrip verschilt van de macro-economische margevoet in de nationale rekeningen, dat wordt uitgedrukt in procenten van de toegevoegde waarde. Het laatstgenoemde concept legt meer de nadruk op de verdeling van de toegevoegde waarde, die gelijk is aan de door de ondernemingen gegenereerde inkomsten, over de factor arbeid (loonmassa) en de factor kapitaal (bruto-exploitatieoverschot). Daar moet worden aan toegevoegd dat de belastingen en subsidies op de productie in het concept van de nationale rekeningen zijn opgenomen, wat niet volledig het geval is voor de hierna gebruikte brutomarge.⁵ Deze wordt als volgt gedefinieerd:

$$\text{Vereenvoudigde brutomarge} = \frac{\text{Omzet} - \text{Aankoop van intermediaire inputs} - \text{Loonmassa}}{\text{Omzet}}$$

Deze brutomarge op de verkoop lijkt op het concept dat wordt gebruikt in het financiële beheer van ondernemingen. De waarde van de teller sluit nauw aan bij het operationele resultaat⁶ en de ratio is goed geschikt om de gezondheid van de ondernemingen te beoordelen door het aandeel van de omzet te meten dat niet wordt besteed aan de aankoop van inputs in de ruime zin, dus met inbegrip van de lonen. De teller hangt bovendien rechtstreeks samen met de vraag of de ondernemingen al dan niet in staat zijn de kostenstijgingen door te berekenen in de omzet. De eerste zijn namelijk opgenomen in de teller, de tweede in de noemer.⁷ Een daling van de brutomarge betekent dus dat de kosten sterker stijgen dan de verkopen, en omgekeerd voor een stijging van de brutomarge.

Bij stijgende kosten zijn de ondernemingen slechts gedeeltelijk in staat hun omzet te verhogen door hogere verkoopprijzen. We spreken van een onvolledige doorberekening of pass-

⁴ We leggen ook een positief bedrag op voor de verkoop en aankoop van intermediaire inputs.

⁵ De belastingen op de productie omvatten bijvoorbeeld de onroerende voorheffing van de bedrijven, de verkeersbelastingen van bedrijfswagens, de uitstootrechten, enz. Tot de subsidies op productie behoren de COVID-subsidies (beschermingsmateriaal, steun aan ziekenhuizen ter compensatie van de daling van niet-COVID-tegemoetkomingen) en de vermindering van de gerichte werkgeversbijdragen. We wijzen erop dat met deze laatste wel degelijk rekening wordt gehouden bij de door ons gehanteerde definitie vermits we gebruik maken van de door de bedrijven effectief betaalde loonmassa. Bovendien zijn productiebelastingen geen productgebonden belastingen; zij omvatten dus bijvoorbeeld geen btw.

⁶ EBITDA oftewel Earnings Before Interest, Taxes, Depreciation and Amortisation.

⁷ De vereenvoudigde margevoet kan immers als volgt worden herschreven:

$$1 - \frac{\text{Aankoop van intermediaire inputs} + \text{Loonmassa}}{\text{Omzet}}; \text{ terwijl de in de nationale rekeningen gebruikte macro-economische margevoet als volgt wordt herschreven: } 1 - \frac{\text{Loonmassa}}{\text{Omzet} - \text{Aankopen van intermediaire inputs}}.$$

In deze tweede formule worden de kostenstijgingen deels in de teller (loonmassa) en deels in de noemer (aankopen van intermediaire inputs) opgenomen, wat de interpretatie van de indicator complexer maakt. Dat is niet het geval bij de eerste formule, waarin alle kostenstijgingen in de teller worden opgenomen.

through.⁸ Zij kunnen de kostenstijgingen dus slechts gedeeltelijk aan hun klanten doorberekenen en vangen het resterende gedeelte op door hun marges te verkleinen. In werkelijkheid verschilt het vermogen om de stijgende kosten door te berekenen in de verkoopprijzen, van bedrijf tot bedrijf. Dit hangt af van de elasticiteit van de vraag van de klanten, met andere woorden van hun bereidheid om de aangekochte hoeveelheden producten die relatief duurder zijn geworden, al dan niet te verminderen. Deze pass-through van de ondernemingen wordt ook beïnvloed door het niveau van concurrentie in de desbetreffende bedrijfstak en van de marktmacht. Verder spelen ook factoren als hun grootte of de grootte van hun klanten mee.

We baseren onze analyse op de mediaan van de brutomarge in elke bedrijfstak om zodoende de diversiteit tussen ondernemingen zo goed mogelijk in kaart te brengen. De analyse wordt uitgevoerd voor elke branche, met een zeer verfijnde uitsplitsingsgraad, namelijk een indeling in 140 bedrijfstakken.⁹ Door te kiezen voor de mediaan, in plaats van het gemiddelde, kunnen we de situatie van een typische onderneming zo goed mogelijk beschrijven. We kunnen immers niet de situatie van ieder bedrijf weergeven en de mediaan van de brutomarge laat toe rekening te houden met de in Figuur 3 beschreven heterogeniteit.

⁸ Voor een gedetailleerde bespreking, zie Bijmens G. en C. Duprez (2022), ['Bedrijven en de stijging van de energieprijzen'](#), NBB, Andere studies, mei.

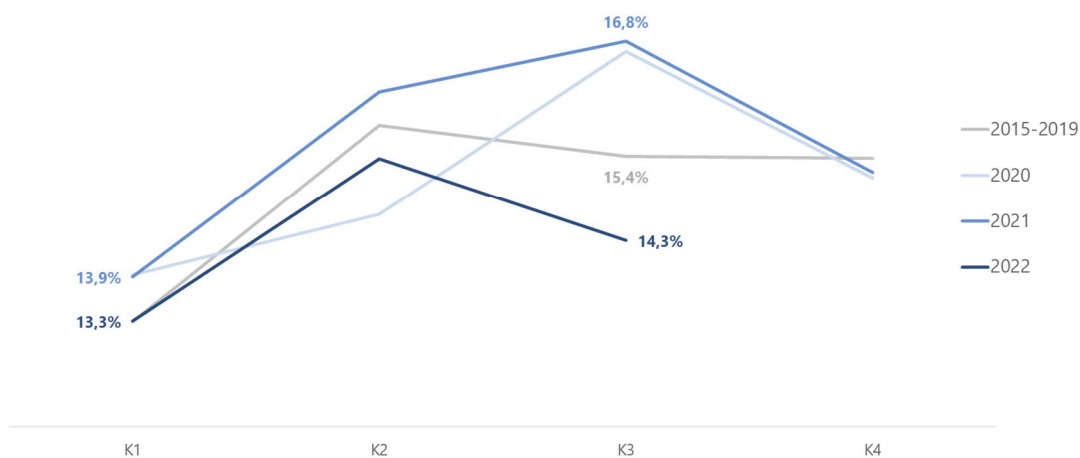
⁹ Bijlage 5 bevat de volledige indeling, met voor elke bedrijfstak of branche ook het aantal bedrijven en de tewerkstelling.

2.1. Verloop van de mediaan van de brutomarge

Voor elk van de eerste drie kwartalen van 2022 is de marge relatief laag. Aangezien de marge op kwartaalbasis sterk seizoensgebonden is,¹⁰ moet elk kwartaal worden vergeleken met het overeenstemmende kwartaal van de voorgaande jaren. Uit Figuur 4 blijkt dat het mediaanpeil van de brutomarge in 2022 lager is dan in de voorgaande jaren. Het is lager dan in 2021, een jaar met vrij hoge marges, maar ook in vergelijking met het gemiddelde over de periode 2015-2019 en met 2020. De marges in dit door de COVID-19-crisis getekende jaar zijn aldus hoger dan die in 2022, met uitzondering van het tweede kwartaal, op het hoogtepunt van de coronacrisis.

Figuur 4 – De marges in 2022 zijn relatief laag

(mediaan van de brutomarges per kwartaal)

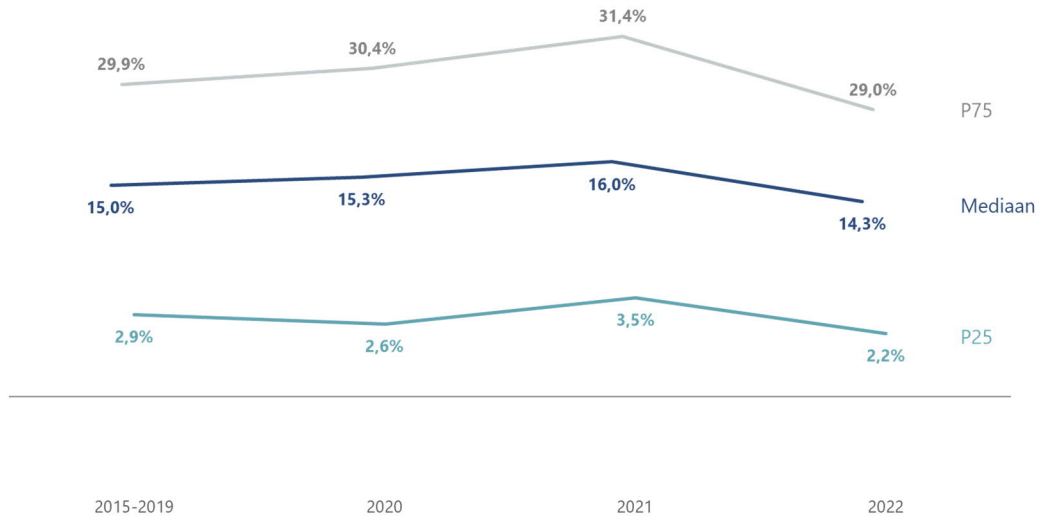
Bron: NBB-berekeningen.

Ook de marges van de bedrijven op P25 en P75 stabiliseerden zich in 2022. Aangezien de situatie sterk kan verschillen van het ene bedrijf tot het andere, kan het nuttig zijn om de diagnose op basis van het mediaanbedrijf aan te vullen door de situatie van twee andere typische ondernemingen te analyseren: de ondernemingen die zich bevinden op het 25^e percentiel (P25) en het 75^e percentiel (P75) van de distributie van marges.¹¹ Uit een vergelijking over de jaren van de marges van een typisch bedrijf met een lage marge en die van een ander bedrijf met een hoge marge, blijkt ook dat het peil van de marges over de eerste drie kwartalen van 2022 vrij laag was, zowel ten opzichte van de eerste drie kwartalen van 2021 als tegenover die van voorgaande jaren. Dit bevestigt de diagnose op basis van de marges van het mediaanbedrijf.

¹⁰ Verschillende elementen verklaren dat seizoensgebonden karakter. Bepaalde facturen die mogelijks slaan op kosten voor het gehele jaar worden pas tegen het einde van het kalenderjaar verstuurd. Sommige betalingen vinden plaats volgens een vaste termijn (zoals de afrekeningsfacturen voor energie). De uitbetaling van bepaalde premies (vakantiegeld, eindejaarspremie) vindt ook op bepaalde tijdstippen van het jaar plaats.

¹¹ Door de bedrijven te sorteren op grond van het peil van hun margevoet, is een bedrijf op P25 (P75) van de distributie gelijk aan een onderneming met een margevoet die hoger is dan 25% (75%) van de andere bedrijven en lager dan de overige 75% (25%). Ter herinnering: een mediaanbedrijf is een onderneming waarvan de margevoet hoger is dan die van de helft van de bedrijven en lager dan die van de andere helft.

Grafiek 5 – De marges van verschillende typische ondernemingen zijn relatief laag in 2022
(brutomarges voor de eerste drie kwartalen van elk jaar)

Bron: NBB-berekeningen.

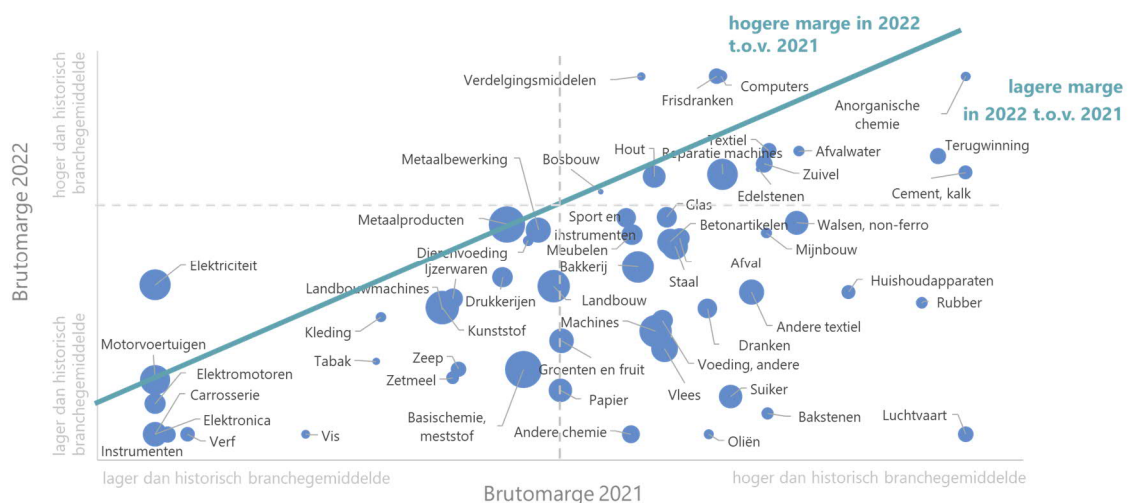
Toelichting: Door de bedrijven te sorteren naar margevoet is een bedrijf op P25 (P75) van de distributie gelijk aan een onderneming met een margevoet die hoger is dan 25% (75%) van de andere bedrijven en lager dan de overige 75% (25%). Ter herinnering: een mediaanbedrijf is een onderneming waarvan de margevoet hoger is dan die van de helft van de bedrijven en lager dan die van de andere helft.

3. DE MEDIAAN MARGEVOET OP SECTORNIVEAU

3.1. Industrie

De combinatie van sterk stijgende (energie)kosten en een slechts gedeeltelijke pass-through zorgde voor lagere marges in de meeste bedrijfstakken van de verwerkende nijverheid. De verschillende branches vertonen een sterke heterogeniteit inzake stijging van de kosten en vermogen om deze laatste door te berekenen aan de klanten. Dit leidt vervolgens tot een zeer heterogene impact op de mediaanmarges. Figuur 6 toont de mediaan brutomarges in de eerste drie kwartalen van 2021 en 2022 voor de verschillende bedrijfstakken¹² en maakt het mogelijk de marges in 2021 en 2022 te vergelijken met elkaar en met het historische gemiddelde. In de branches onder de diagonaal liepen de marges in 2022 terug ten opzichte van 2021, in die boven de diagonaal stegen de marges. De bedrijfstakken rechts van de verticale stippellijnen hadden in 2021 hogere marges dan het historische gemiddelde van hun branche, voor die links van de verticale lijn bleven de marges in 2021 onder het historische gemiddelde van hun branche. De branches die boven de horizontale stippellijn uitkomen, hadden in 2022 hogere marges dan het historische gemiddelde en die onder de horizontale lijn lagere marges.

Figuur 6 – De meeste bedrijfstakken in de industrie zagen hun marges dalen in 2022 (mediaan van de brutomarges in K1-K3 2021 (horizontale as) en 2022 (verticale as) t.o.v. het gemiddelde voor 2015 – 2019 voor de desbetreffende bedrijfstak)

Bron: NBB berekeningen.

Toelichting: Voorbeeld van interpretatie voor de branche Suiker. Deze bedrijfstak had in 2021 een hogere marge dan de gemiddelde marge in deze branche over de periode 2015 – 2019 (Suiker bevindt zich rechts van de verticale stippellijn) en zag in 2022 haar marge dalen t.o.v. 2021 (Suiker bevindt zich onder de diagonaal) naar een marge die lager ligt dan het gemiddelde in deze branche over de periode 2015-2019 (Suiker bevindt zich onder de horizontale stippellijn). De omvang van de cirkel geeft de relatieve grootte van de sector naar werkgelegenheid weer. Industrie gedefinieerd als de NACE-codes 1 t.e.m. 39. Uitschieters zijn begrensd om de leesbaarheid van de grafiek te verhogen.

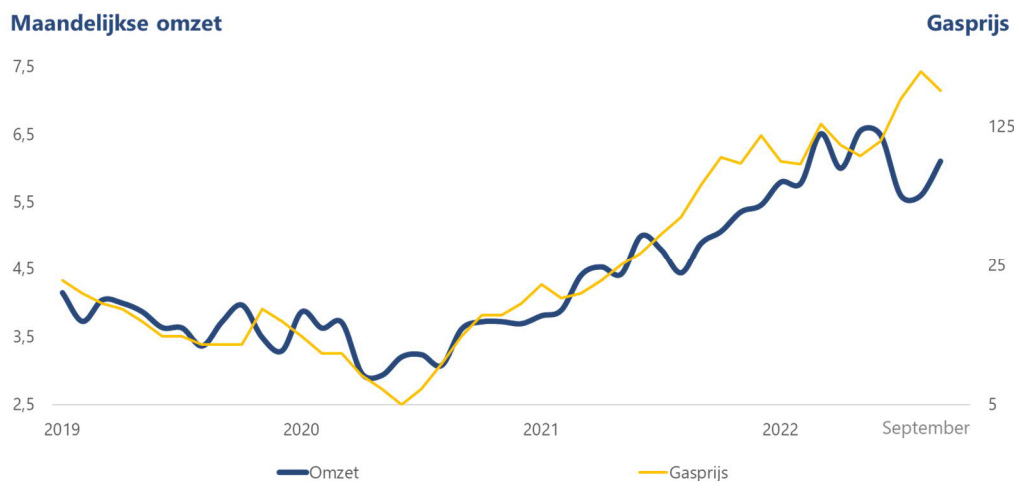
In een groot deel van de bedrijfstakken van de industrie daalden de marges in 2022 t.o.v. een beter dan gemiddeld 2021, al zijn er ook branches die niet konden rekenen op een sterk uitgangspunt in 2021. Het overgrote deel van de bedrijfstakken bevindt zich onder de diagonaal; deze zagen dus in 2022 hun marges dalen tegenover 2021. De omvang van die daling blijft zeer heterogeen. Vele branches hadden in 2021 gelukkig relatief hoge marges als uitgangspunt (ze bevinden zich rechts van de verticale stippellijn), waardoor ze over een zekere buffer beschikken om

¹² Bedrijfstakken of branches met minder dan 500 werknemers of 10 ondernemingen alsook bedrijfstakken waar btw-transacties de dynamiek van de branche niet capteren (bv. door de aanwezigheid van substantiële andere bedrijfsopbrengsten, zoals royalties, subsidies, ...) worden niet opgenomen in de analyse.

de daling op te vangen. Toch zijn er bedrijfstakken die in 2021 relatief lage marges lieten optekenen en in 2022 hun marges verder zagen dalen. Het gaat hier om branches in de chemie (basischemie, verf, kunststof), de voedingsindustrie (vis, zetmeel) en de traditionele maakindustrie (motorvoertuigen, elektromotoren, elektronica). Een aantal bedrijfstakken hebben in 2022 nog steeds historisch hoge marges. Sommige van die branches zijn energie-intensief zoals cement en kalk, en verdelingsmiddelen. Dit wijst erop dat sommige energie-intensieve bedrijven er toch in zijn geslaagd de gestegen energiekosten grotendeels door te berekenen. De typische onderneming in de elektriciteitssector zag haar marges stijgen in 2022 al was 2022, noch 2021 een jaar met hoge marges in historische perspectief.

De omzet van de grote energie-intensieve productiebedrijven ging aanvankelijk sterk omhoog samen met de gasprijs, maar lijkt nu te stagneren of zelfs te zakken. Ook voor de bedrijven in de meeste energie-intensieve sectoren geldt de conclusie dat hun marges teruglopen ten opzichte van een goed 2021. In een [vorige studie](#) constateerden we dat de prijzen van de door die ondernemingen verkochte producten snel toenamen in overeenstemming met de stijgende aardgasprijzen. De inkomsten stegen, maar na correctie voor het prijsverloop bleven ze stabiel. De snel oplopende energieprijzen en meer algemeen de inputprijzen leken aanvankelijk weinig negatieve invloed te hebben op de verkopen van de Belgische energie-intensieve industrie. Uit figuur 7 blijkt echter dat de zeer grote prijsstijging van gas tot boven €200/MWh tijdens het derde kwartaal van 2022 samenging met een omzetzakking van de energie-intensieve industrie. Mogelijk hebben een aantal energie-intensieve bedrijven hun productie verminderd of zelfs stilgelegd bij deze prijs die tot tienmaal hoger lag dan de prijs begin 2021. Tijdens het vierde kwartaal zakte de gasprijs terug onder €100/MWh. Het blijft nog afwachten of de omzet zich daarbij herstelde.

Figuur 7 – Verloop van de maandelijkse omzet van energie-intensieve bedrijven en van de gasprijs
(omzet in €miljard, gasprijs in €/MWh en logaritmische schaal)

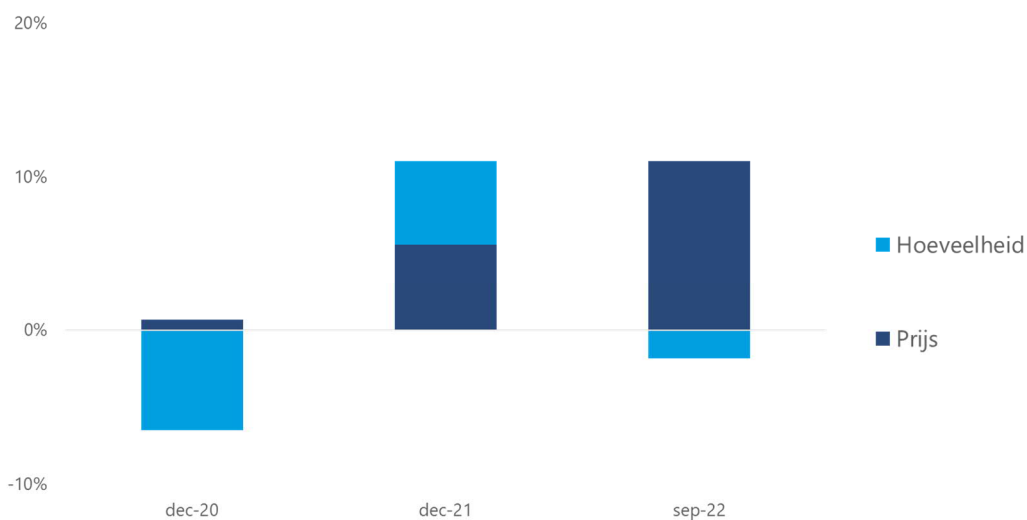

Bron: NBB-berekeningen, Refinitiv Datastream.

Toelichting: Energie-intensieve industrie gedefinieerd als bedrijven die onder het EU-ETS vallen, met uitzondering van energieproducenten, raffinage en farmaceutische industrie. Gasprijs TTF 1-day ahead, logaritmische schaal.

De Belgische uitvoer naar bestaande handelsrelaties groeide ook fors in 2022, maar die groei is nu enkel het gevolg van hogere prijzen. Uit figuur 8 blijkt dat de Belgische uitvoer in 2020 vooral daalde door de vermindering van de volumes, waarna in 2021 een herstel van de volumes volgde samen met een verhoging van de prijs. Ook in 2022 bleef de uitvoer stijgen en slaagden de Belgische bedrijven er alleszins gedeeltelijk in de stijgende kosten te vertalen in hogere exportprijzen. In 2022 ging dit echter gepaard met licht afnemende volumes, wat een eerste aanwijzing kan zijn voor een dalende concurrentiekracht.

Figuur 8 – Uitsplitsing van de uitvoergroei voor bestaande klant-product handelsrelaties (België – EU)
(jaarlijkse groei in procenten)

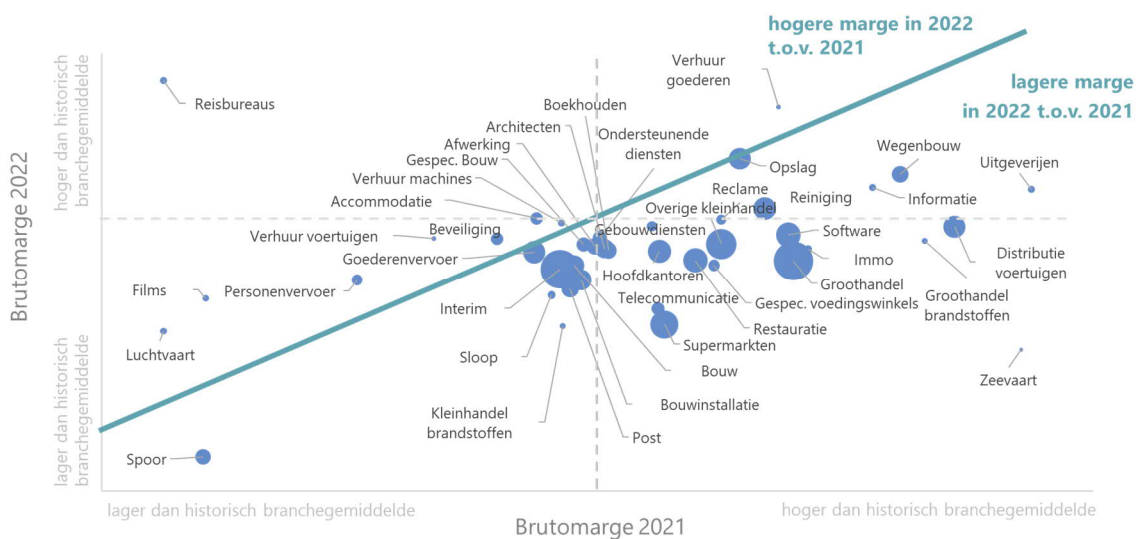
Bron: NBB-berekeningen op basis van Intrastat-aangiften.

Toelichting: De groei tussen t-1 en t is niet de standaardgroei, maar wordt berekend ten opzichte van de gemiddelde uitvoer in t en t-1.

3.2. Dienstensector

De marges zakten ook in de meeste bedrijfstakken van de dienstensector, al was de daling minder uitgesproken dan in de industrie. Figuur 9 toont de grote heterogeniteit in de dienstensector voor de impact van de kostenstijgingen op de marges. Marges voor de meeste retail- en distributieactiviteiten namen, na een relatief sterk 2021 (ze bevinden zich rechts van de verticale stippellijn), af tot marges onder het gemiddelde voor 2015-2019 (ze bevinden zich onder de horizontale stippellijn). Ook voor een aantal bedrijfstakken in de bouwnijverheid liepen de marges (in geringe mate) terug. In sommige branches die in 2021 nog sterk te lijden hadden onder de COVID-crisis (accommodatie, reisbureaus, personenvervoer), herstelden de marges zich in 2022. In vele op kennis gebaseerde takken van de dienstensector bleef de impact op de marges al bij al klein.

Figuur 9 – De meeste bedrijfstakken in de dienstensector zagen hun marges dalen in 2022, maar minder uitgesproken dan in de industrie
(mediaan van de brutomarges in K1-K3 2021 (horizontale as) en 2022 (verticale as) t.o.v. het gemiddelde voor 2015 – 2019 voor de desbetreffende bedrijfstak)

Bron: NBB-berekeningen.

Toelichting: De omvang van de cirkel geeft de relatieve grootte van de sector naar werkgelegenheid weer. Dienstensector gedefinieerd als de NACE-codes 41 t.e.m. 82. Uitschieters zijn begrensd om de leesbaarheid van de grafiek te verhogen.

4. CONCLUSIE

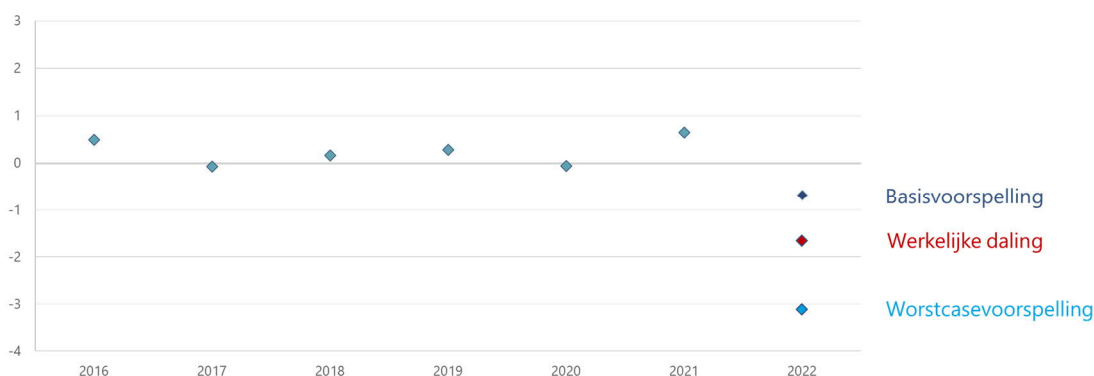
De sterke stijging van de kosten treft alle ondernemingen in alle takken van de economie. Zoals beschreven in een voorgaande studie,¹³ bevinden niet alle bedrijven zich echter in een vergelijkbare situatie. De omvang van de kostenstijgingen en de mogelijkheid om die stijgingen door te berekenen, verschillen beide immers sterk van onderneming tot onderneming.

Na de hoge marges in 2021 daalden de marges voor de typische onderneming in veel bedrijfstakken tijdens de drie eerste kwartalen van 2022. De macro-economische margevoet bleef daarentegen vrij hoog. Zoals elke macro-economische indicator wordt deze maatstaf beïnvloed door een klein aantal zeer grote ondernemingen die niet noodzakelijk representatief zijn voor alle ondernemingen. Ook hiervoor wordt tegen eind 2022 echter een trendbreuk verwacht.

De negatieve impact op de bedrijfsmarges van de typische onderneming is aanzienlijk. In figuur 10 wordt de werkelijke daling van de marges tijdens de eerste drie kwartalen van 2022 vergeleken met de veranderingen in het verleden. De marge liep met ongeveer 2 centiem per euro omzet terug, terwijl deze marge de afgelopen jaren nagenoeg constant bleef en in 2021 zelfs licht steeg.

De daling van de marges wijst erop dat de typische onderneming de kostenstijging niet volledig kan doorberekenen in de verkoopprijs. Blijkbaar ligt de werkelijke daling tussen het basisscenario en het worst-case scenario van de studie die in mei 2022 in opdracht van de regering werd uitgevoerd (figuur 10).¹⁴ Het feit dat kostenstijgingen niet volledig in de verkoopprijzen kunnen worden doorberekend stond centraal in de destijds uitgevoerde simulaties. Dit bevestigt de cruciale rol van de pass-through voor het uiteindelijke effect op de ondernemingen.

Figuur 10 – De daling van de margevoeten in 2022
(verandering op jaarbasis van de mediaan van de brutomarge tijdens de eerste drie kwartalen, centiem per euro verkoop)

Bron: NBB-berekeningen.

Toelichting: De basisvoorspelling en de worstcasevoorspelling zijn gebaseerd op de simulaties van [een voorgaande studie](#) van mei 2022. De werkelijke daling berust op de eerste drie kwartalen van 2022.

¹³ Bijmens G. en C. Duprez (2022), '[Bedrijven en de stijging van de energieprijzen](#)', NBB, Andere studies, mei.

¹⁴ De werkelijke daling van de marges valt hoger uit dan de in het basisscenario voorspelde daling. De hypothesen van begin 2022 voor de stijging van de energieprijzen en voor de lonen blijken immers lager uit te vallen dan de werkelijke stijgingen.

ANNEXE/BIJLAGE

5. DEFINITIE VAN SECTORIËLE CODES, INCLUSIEF AANTAL ONDERNEMINGEN EN ARBEIDSPLAATSEN

Toelichting: Het betreft hier het aantal ondernemingen en arbeidsplaatsen op basis van de dataset die werd gebruikt voor de in deel 2 beschreven margeanalyse. Cijfers voor de eerste drie kwartalen van 2022. Het aantal ondernemingen wordt naar boven afgerond op het dichtstbijzijnde tiental, het aantal arbeidsplaatsen wordt weergegeven in duizendtallen en naar boven afgerond tot het dichtstbijzijnde duizendtal.

N = aantal ondernemingen ; L = aantal arbeidsplaatsen (in duizenden)

	N	L	Naam (NL)	Beschrijving (NL)
01A	2410	20	Landbouw	Teelt van gewassen, veeteelt, jacht en diensten in verband met deze activiteiten
02A	150	1	Bosbouw	Bosbouw en de exploitatie van bossen
03A	50	1	Visserij	Visserij en aquacultuur
08A	80	3	Mijnbouw	Overige winning van delfstoffen
09A	10	1	Ondersteuning mijnbouw	Ondersteunende activiteiten in verband met de mijnbouw
10A	340	14	Vlees	Verwerking en conservering van vlees en vervaardiging van vleesproducten
10B	30	2	Vis	Verwerking en conservering van vis en van schaal- en weekdieren
10C	100	12	Groenten en fruit	Verwerking en conservering van groenten en fruit
10D	20	2	Oliën	Vervaardiging van plantaardige en dierlijke oliën en vetten
10E	160	6	Zuivel	Vervaardiging van zuivelproducten
10F	50	4	Zetmeel	Vervaardiging van maalterijproducten, zetmeel en zetmeelproducten
10G	1400	20	Bakkerij	Vervaardiging van bakkerijproducten en deegwaren
10H	210	11	Suiker	Vervaardiging van suiker, cacao, chocolade en suikerwerk
10I	230	9	Voeding, andere	Vervaardiging van andere voedingsmiddelen
10J	110	3	Dierenvoeding	Vervaardiging van diervoeders
11A	180	8	Dranken	Vervaardiging van dranken, excl. mineraalwater en frisdranken
11B	20	5	Frisdranken	Vervaardiging van frisdranken; productie van mineraalwater en ander gebotteld water
12A	20	2	Tabak	Vervaardiging van tabaksproducten
13A	150	5	Textiel	Bewerken en spinnen van textielvezels, weven van textiel en textielveredeling
13B	250	12	Andere textiel	Vervaardiging van andere textielproducten
14A	170	3	Kleding	Vervaardiging van kleding
15A	20	1	Leer	Vervaardiging van leer en van producten van leer
16A	500	10	Hout	Houtindustrie en vervaardiging van artikelen van hout en van kurk, exclusief meubelen; vervaardiging van artikelen van riet en van vlechtwerk
17A	150	11	Papier	Vervaardiging van papier en papierwaren
18A	700	8	Drukkerijen	Drukkerijen, reproductie van opgenomen media
19A	10	5	Raffinage	Vervaardiging van cokes en van geraffineerde aardolieproducten
20A	160	26	Basischemie, meststof	Vervaardiging van chemische basisproducten, kunstmeststoffen en stikstofverbindingen en van kunststoffen en synthetische rubber in primaire vormen, excl. vervaardiging van andere anorganische chemische basisproducten
20B	20	2	Anorganische chemie	Vervaardiging van andere anorganische chemische basisproducten
20C	20	2	Verdelgingsmiddelen	Vervaardiging van verdelgingsmiddelen en van andere chemische producten voor de landbouw
20D	70	5	Verf	Vervaardiging van verf, vernis e.d., drukinkt en mastiek
20E	80	5	Zeep	Vervaardiging van zeep, wasmiddelen, poets- en reinigingsmiddelen, parfums en toiletartikelen
20F	80	7	Andere chemie	Vervaardiging van andere chemische producten
20G	10	1	Synthetische vezels	Vervaardiging van synthetische en kunstmatige vezels
21A	90	34	Farma	Vervaardiging van farmaceutische grondstoffen en producten
22A	50	3	Rubber	Vervaardiging van producten van rubber
22B	420	22	Kunststof	Vervaardiging van producten van kunststof

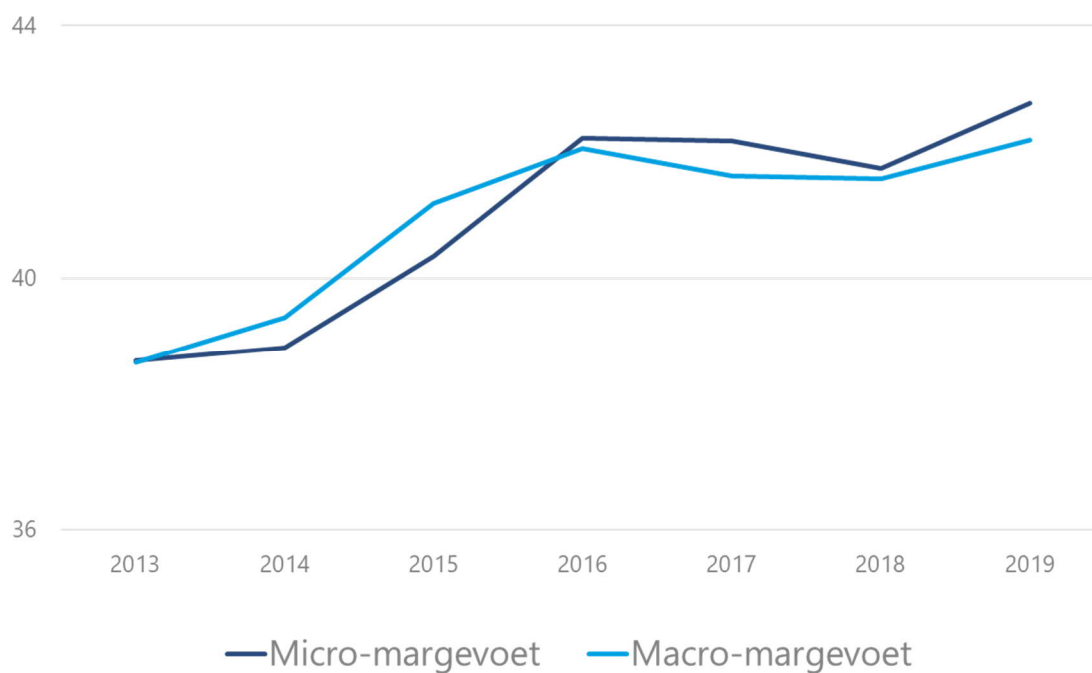
23A	70	8	Glas	Vervaardiging van glas en glaswerk
23B	40	3	Bakstenen	Vervaardiging van vuurvaste producten; Vervaardiging van producten voor de bouw, van klei; Vervaardiging van andere keramische producten
23C	20	4	Cement, kalk	Vervaardiging van cement, kalk en gips
23D	590	14	Betonartikelen	Vervaardiging van artikelen van beton, cement en gips; Houwen, bewerken en afwerken van natuursteen; Vervaardiging van andere schuurmiddelen en niet-metaalhoudende minerale producten n.e.g.
24A	50	13	Staal	Vervaardiging van ijzer en staal en van ferrolegeringen; Vervaardiging van buizen, pijpen, holle profielen en fittings daarvoor, van staal
24B	90	11	Walsen, non-ferro	Vervaardiging van andere producten van de eerste verwerking van staal; Productie van edele metalen en van andere non-ferrometalen; Gieten van metalen
25A	1230	25	Metaalproducten	Vervaardiging van metalen constructiewerken; Vervaardiging van tanks, reservoirs en bergingsmiddelen, van metaal; Vervaardiging van stoomketels, exclusief warmwaterketels voor centrale verwarming; Vervaardiging van wapens en munitie; Smeden, persen, stampen en profielwalsen van metaal; poedermetallurgie
25B	870	12	Metaalbewerking	Oppervlaktebehandeling van metalen; verspanend bewerken van metalen
25C	260	8	IJzerwaren	Vervaardiging van scharen, messen, bestekken, gereedschap en ijzerwaren; Vervaardiging van andere producten van metaal
26A	70	3	Computers	Vervaardiging van elektronische onderdelen en printplaten; vervaardiging van computers en randapparatuur
26B	40	4	Elektronica	Vervaardiging van communicatieapparatuur; vervaardiging van consumentenelektronica
26C	90	5	Instrumenten	Vervaardiging van meet-, controle- en navigatie-instrumenten en -apparatuur; vervaardiging van uurwerken, bestralingsapparatuur en van elektromedische en elektrotherapeutische apparatuur, optische instrumenten en van foto- en filmapparatuur, magnetische en optische media
27A	180	9	Elektromotoren	Vervaardiging van elektromotoren, van elektrische generatoren en transformatoren en van schakel- en verdeelinrichtingen, batterijen en accumulatoren, kabels en van schakelaars, stekkers, stopcontacten e.d.; Vervaardiging van lampen en verlichtingsapparaten
27B	50	4	Huishoudapparaten	Vervaardiging van huishoudapparaten, andere elektrische apparatuur
28A	360	20	Machines	Vervaardiging van machines en apparaten voor algemeen gebruik
28B	270	13	Landbouwmachines	Vervaardiging van machines en werktuigen voor de landbouw en de bosbouw; Vervaardiging van niet-verspanende machines voor de metaalbewerking en van gereedschapswerktuigen; Vervaardiging van andere machines, apparaten en werktuigen voor specifieke doeleinden
29A	30	17	Motorvoertuigen	Vervaardiging en assemblage van motorvoertuigen
29B	180	12	Carrosserie	Vervaardiging van carrosserieën voor motorvoertuigen; vervaardiging van aanhangwagens en opleggers; Vervaardiging van delen en toebehoren voor motorvoertuigen
30A	10	1	Scheepsbouw	Scheepsbouw
30B	10	1	Spoorwegen	Vervaardiging van rollend materieel voor spoorwegen
30C	30	5	Luchtvaart	Vervaardiging van lucht- en ruimtevaartuigen en van toestellen in verband daarmee
30D	30	1	Andere voertuigen	Vervaardiging van militaire gevechtsvoertuigen; Vervaardiging van transportmiddelen, n.e.g.
31A	570	9	Meubelen	Vervaardiging van meubelen
32A	110	1	Edelstenen	Bewerken van edelstenen en vervaardiging van sieraden en dergelijke artikelen
32B	400	8	Sport en instrumenten	Vervaardiging van muziekinstrumenten, sportartikelen, spellen en speelgoed, medische en tandheelkundige instrumenten en benodigdheden, en overige industrie
33A	740	19	Reparatie machines	Reparatie en installatie van machines en apparaten
35A	120	18	Elektriciteit	Productie en distributie van elektriciteit, stoom en gekoelde lucht
35B	10	1	Gas	Productie en distributie van gas
36A	10	4	Water	Winning, behandeling en distributie van water
37A	90	3	Afvalwater	Afvalwaterafvoer
38A	160	8	Afval	Inzameling van afval; Verwerking en verwijdering van afval
38B	250	5	Terugwinning	Terugwinning
39A	40	1	Afvalbeheer	Sanering en ander afvalbeheer
41A	4790	49	Bouw	Bouw van gebouwen; ontwikkeling van bouwprojecten
42A	770	34	Wegenbouw	Weg- en waterbouw
43A	940	8	Sloop	Slopen; Bouwrijp maken van terreinen; Proefboren en boren
43B	5670	51	Bouwinstallatie	Elektrische installatie, loodgieterswerk en overige bouwinstallatie

43C	5580	32	Afwerking	Afwerking van gebouwen
43D	3470	26	Gespec. Bouw	Overige gespecialiseerde bouwactiviteiten
45A	5240	57	Distributie voertuigen	Groot- en detailhandel in en onderhoud en reparatie van motorvoertuigen en motorfietsen
46A	12910	182	Groothandel	Groothandel en handelsbemiddeling, met uitzondering van de handel in motorvoertuigen en motorfietsen en in vaste, vloeibare en gasvormige brandstoffen en aanverwante producten
46B	220	5	Groothandel brandstoffen	Groothandel in vaste, vloeibare en gasvormige brandstoffen en aanverwante producten
47A 1	3050	94	Supermarkten	Detailhandel in niet-gespecialiseerde winkels
47A 2	2520	16	Gespec. voedingswinkels	Detailhandel in voedings- en genotmiddelen in gespecialiseerde winkels
47A 3	13230	109	Overige kleinhandel	Overige detailhandel, met uitzondering van de handel in auto's en motorfietsen en in motorbrandstoffen
47B	580	5	Kleinhandel brandstoffen	Detailhandel in motorbrandstoffen in gespecialiseerde winkels
49A	20	29	Spoor	Vervoer per spoor
49B	950	15	Personenvervoer	Overig personenvervoer te land
49C	3590	60	Goederenvervoer	Goederenvervoer over de weg en verhuisbedrijven; vervoer via pijpleidingen
50A	40	2	Zeevaart	Personen- en goederenvervoer over zee- en kustwateren
50B	60	1	Binnenwateren	Personen- en goederenvervoer over binnenwateren
51A	80	6	Luchtvaart	Luchtvaart
52A	1360	57	Opslag	Opslag en vervoerondersteunende activiteiten
53A	480	35	Post	Posterijen en koeriers
55A	1170	18	Accommodatie	Verschaffen van accommodatie
56A	13370	72	Restauratie	Eet- en drinkgelegenheden
58A	360	7	Uitgeverijen	Uitgeverijen
59A	530	5	Films	Productie van films en video- en televisieprogramma's, maken van geluidsopnamen en uitgeverijen van muziekopnamen
60A	60	2	Radio, TV	Programmeren en uitzenden van radio- en televisieprogramma's
61A	200	21	Telecommunicatie	Telecommunicatie
62A	3940	73	Software	Ontwerpen en programmeren van computerprogramma's, computerconsultancy-activiteiten en aanverwante activiteiten
63A	410	6	Informatie	Dienstverlenende activiteiten op het gebied van informatie
68A	2070	8	Immo	Handel in eigen onroerend goed; Bemiddeling in en beheer van onroerend goed voor een vast bedrag of op contractbasis
68B	1080	11	Huren	Geïmputeerde huren
69A	5860	33	Boekhouden	Rechtskundige en boekhoudkundige dienstverlening
70A	6310	66	Hoofdkantoren	Activiteiten van hoofdkantoren; adviesbureaus op het gebied van bedrijfsbeheer
71A	2910	43	Architecten	Architecten en ingenieurs; technische testen en toetsen
72A	330	13	R&D	Speur- en ontwikkelingswerk op wetenschappelijk gebied
73A	1240	12	Reclame	Reclamewezen en marktonderzoek
74A	980	6	Wetensch. diensten	Overige gespecialiseerde wetenschappelijke en technische activiteiten
75A	410	2	Veterinair	Veterinaire diensten
77A	170	4	Verhuur voertuigen	Verhuur en lease van motorvoertuigen
77B	240	3	Verhuur goederen	Verhuur en lease van consumentenartikelen
77C	490	6	Verhuur machines	Verhuur en lease van andere machines en werktuigen en andere materiële goederen; Lease van intellectuele eigendom en vergelijkbare producten, met uitzondering van werken onder auteursrecht
78A	600	178	Interim	Terbeschikkingstelling van personeel
79A	550	6	Reisbureaus	Reisbureaus, reisorganisatoren, reserveringsbureaus en aanverwante activiteiten
80A	200	19	Beveiliging	Beveiligings- en opsporingsdiensten
81A	1760	13	Gebouwdiensten	Diverse ondersteunende activiteiten ten behoeve van voorzieningen; landschapsverzorging
81B	1410	62	Reiniging	Reiniging
82A	1640	25	Ondersteunende diensten	Administratieve en ondersteunende activiteiten ten behoeve van kantoren en overige zakelijke activiteiten
	128.941		Totaal aantal ondernemingen	
	2.078		Totaal aantal arbeidsplaatsen	

6. VERGELIJKING VAN DE MACRO-ECONOMISCHE REEKS MET EEN OP BASIS VAN MICRO-ECONOMISCHE GEGEVENS BEREKEND AGGREGAAT

Uit grafiek 11 blijkt dat de macro-economische reeks van de margevoet (uitgedrukt in procenten van de toegevoegde waarde) vergelijkbaar is met het overeenkomstige aggregaat dat wordt berekend op basis van micro-economische gegevens. Het boekjaar wordt samengesteld met de gegevens van de jaarrekeningen van 2013 tot 2019, dus over een periode waarin de gegevens zich stabiliseerden.

Grafiek 11 – Vergelijking van de macro-economische en micro-economische margevoeten

Bronnen: INR, NBB-berekeningen.

Toelichting: De margevoet is uitgedrukt in procenten van de toegevoegde waarde. De macro-margevoet is het bruto-exploitatieoverschot als percentage van de toegevoegde waarde van de nationale rekeningen. De micro-margevoet is het micro-economische aggregaat gebaseerd op de jaarrekeningen van de bedrijven met een positieve toegevoegde waarde en loonmassa, en wordt als volgt berekend: $(\text{toegevoegde waarde} - \text{loonmassa}) / \text{toegevoegde waarde}$.

7. BESCHRIJVING VAN DE GEGEVENS

De in dit artikel gebruikte gegevens komen uit verschillende bronnen. Ze bestrijken de periode 2015-2022. We maken gebruik van de btw-aangiften van de ondernemingen. Deze aangiften bij de belastingadministratie zijn verplicht en maken het mogelijk om voor elk bedrijf het verschil te berekenen tussen de verschuldigde en de aftrekbare btw. Ze omvatten de verkoopbedragen exclusief btw en de geïnde btw, die aan de Staat moet worden terugbetaald. Daarnaast omvatten ze de aankopen van goederen en diensten en de desbetreffende aftrekbare btw. De ondernemingen zijn dus verplicht het btw-saldo bij de Staat aan te zuiveren. Deze aangiften zijn om drie redenen uiterst betrouwbaar. Ten eerste staan er boetes op de niet-nakoming van de aangifteplicht. Ten tweede kan de Staat gemakkelijk de coherentie tussen het bedrag exclusief btw en de btw controleren. Ten derde moeten de bedrijven ook een volledige lijst van hun klanten aangeven, zodat de coherentie tussen verkopen en aankopen kan worden gecontroleerd. Wegens hun kwaliteit en volledigheid vormen de btw-gegevens een belangrijke bron van microgegevens voor het opmaken van de statistieken van de nationale rekeningen.

Om de in dit artikel geanalyseerde steekproef van ondernemingen samen te stellen, baseren we ons op het door het INR gebruikte bedrijfsregister. Om aan de privacyregels te voldoen, namen we enkel de aangevers in aanmerking die door het INR zijn ingedeeld bij sector S11 van de niet-financiële vennootschappen. De situatie van de zelfstandigen (S14), de instellingen zonder winstoogmerk (S15), de overheid (S13) of de financiële instellingen (S12) komt in deze analyse dus niet aan bod. De indeling van de aangevers naar bedrijfstak berust op het INR-register, wat de coherentie met de macro-economische statistieken garandeert.

Een van de problemen heeft te maken met het feit dat het register maar beschikbaar is tot 2020 en niet voor de jaren daarna. Bedrijven die in 2021 of 2022 werden opgericht, zijn er dus niet in opgenomen. Ze komen dan ook niet in onze ondernemingspopulatie voor. Om een vertekening van de resultaten te vermijden, hebben we een vergelijkbaar selectiecriteria toegepast op de gegevens uit het verleden. Concreet behoort een in 2018 opgerichte onderneming niet tot de ondernemingspopulatie voor 2018. Een bedrijf kan enkel in de ondernemingspopulatie voor jaar t worden opgenomen, indien het in het jaar $t-2$ in het register voorkomt. Dat is eigenlijk het criterium voor de gegevens van 2022, dat we retrospectief toepassen op de voorgaande jaren.

Bepaalde bedrijfstakken werden niet in onze ondernemingspopulatie opgenomen. De volgende branches worden niet in aanmerking genomen: financiële diensten (NACE 64-66), openbaar bestuur, onderwijs, menselijke gezondheidszorg en maatschappelijke dienstverlening, kunst, amusement en recreatie, en overige diensten (NACE 84 en meer). De dekking van de activiteiten door de bedragen uit de btw-aangiften is voor deze bedrijfstakken immers te gering.

In het kader van dit artikel maakten we ook gebruik van de aangiftes aan de RSZ om de werkgelegenheid en de loonkosten in elke onderneming te bepalen. Deze gegevens zijn ook van zeer hoge kwaliteit omdat ze worden gecontroleerd door de administratie en als basis dienen voor de berekening van de bijdragen.

De beschrijvende analyse geeft de resultaten weer van het mediaanbedrijf van elke bedrijfstak. De keuze van de mediaan is ingegeven door het streven om een typische onderneming te beschrijven en resultaten te bieden die niet worden beïnvloed door de aanwezigheid van eventuele extreme waarden (outliers) in de gegevens. Hoewel deze uitschieters zeer beperkt blijven, maakt de keuze van de mediaan het mogelijk zeer stabiele resultaten te bereiken, ook in de bedrijfstakken die zeer weinig bedrijven tellen.

8. DEKKING VAN DE ONDERNEMINGSPOPULATIE

Jaar	Totale werkgelegenheid (x 1.000)	Aantal bedrijven (x 1.000)
2015	1.853	126,2
2016	1.930	128,2
2017	1.959	130,3
2018	2.005	132,0
2019	2.043	133,8
2020	2.028	134,2
2021	2.065	132,4
2022	2.078	128,9